



DET KONGELIGE  
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENT

# Ot.prp. nr. 72

(1999-2000)

---

Om lov om endringer i lov 12. juni 1987  
nr. 56 om Sametinget og andre samiske  
rettsforhold (sameloven)

*Tilråding fra Kommunal- og regionaldepartementet av 16. juni  
2000, godkjent i statsråd samme dag.*

## **1 Proposisjonens hovedinnhold**

Kommunal- og regionaldepartementet fremmer i proposisjonen forslag til endringer i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) om pensjonsordning for medlemmer av Sametinget.

## 2 Bakgrunn for lovforslaget

Sametinget ble opprettet i medhold av lov av 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven). Sametinget er et samisk folkevalgt organ, valgt av og blant samer. Valg til Sametinget holdes hvert 4. år som direkte valg på samme dag som Stortingsvalget. Det første valg ble avholdt høsten 1989, og Sametinget ble for første gang åpnet 9. oktober 1989 av Hans Majestet Kong Olav. Samtidig som Sametinget trådte i funksjon, ble det tidligere Norsk Sameråd nedlagt.

Sametingets 39 representanter fra landets 13 valgkretser samles ordinært 4 ganger i året, og plenumssamlingene varer én uke. Sametinget har sin hovedadministrasjon i Karasjok.

Sametingets forretningsorden § 10 fastsetter at Sametinget velger et sameingsråd til ledelse og drift av Sametingets virksomhet. Sameingsrådet skal være sammensatt av en president, visepresident og 3 medlemmer. President og visepresident er også leder og nestleder av Sametinget. I § 13 i forretningsordenen heter det at valg av sameingsråd har gyldighet for Sametingets valgperiode, med mindre Sametinget avsetter rådet som følge av mistillit. Dersom dette skjer velges nytt råd etter reglene i § 10. Dette innebærer at et flertall i Sametinget gjennom vedtak kan avsette Sameingsrådet, og dermed president og visepresident, med øyeblikkelig virkning.

Stillingen som president i Sametinget ble opprettet våren 1990. Stillingen ble innplassert i statens lønnsregulativ i lønnsplan 10.380 administrativ stilling (stillingskode 0372). Dette innebar at stillingen som president i Sametinget fremsto som om den var en fast stilling i staten, og at innehaveren av denne stillingen måtte anses å være en statstjenestemann med de rettigheter og plikter som en statstjenestemann innehar. Dette er imidlertid ikke i samsvar med innholdet i stillingen. Sametingets president er et politisk ombud som reguleres av Sametingets forretningsorden.

Den løsning som da ble valgt, var utelukkende motivert av behovet for at professor O. H. Maggas pensjonsrettigheter ikke skulle gå tapt på grunn av hans ombud som Sametingets valgte president. Etter lov om Statens pensjonskasse av 28. juli 1949 nr. 26 (pensjonsloven), § 5 første ledd, er det imidlertid bare arbeidstakere tilsatt i statens tjeneste som har rett og plikt til medlemskap i Statens pensjonskasse. Stortinget kan, etter lovens § 5 andre ledd, bestemme at arbeidstakere i en virksomhet utenfor statstjenesten skal være medlemmer av Pensjonskassen og kan fastsette særlige regler om dette. Departementet kan treffe slikt midlertidig vedtak. Dette er ikke gjort for så vidt gjelder Sametingets president. Presidenten er således idag ikke knyttet til noen pensjonsordning gjennom sitt verv.

### 3 Sametingets behandling av saken

Sametinget behandlet spørsmålet om status i det statlige lønssystemet og lønns- og pensjonsforhold for presidenten og andre politiske ombud i Sametinget i sitt plenumsmøte 23. november 1995. Sametinget vedtok følgende om pensjonsforhold for Sametingets president og andre politiske ombud i Sametinget:

«Det etableres en egen pensjonsordning innenfor Statens pensjonskasse for Sametingets president og andre politiske ombud i Sametinget. Det forutsettes en funksjonstid på 8 år i hel stilling som president og andre politiske ombud for å oppnå fulle alderspensjonsrettigheter. Pensjonsordningen forutsettes iverksatt med virkning fra det tidspunkt presidentstillingen er opprettet (mai 1990).»

Sametinget vedtok også at det er Sametinget i plenum som skal fastsette lønn for Sametingets heltidspolitikere.

Departementet er enig i at valgte sametingsrepresentanter som over lengre tid blir pålagt ombudsplikter som hindrer annet ordinært arbeid, skal ha rett til pensjon. Departementet finner det rimelig at den som har gjort tjeneste som politisk ombud i fulltidsbeskjeftigelse bør kunne oppebære rett til full pensjon etter 12 år. Det kan her for så vidt trekkes en parallell til lov om pensjonsordning for stortingsrepresentanter av 12. juni 1981 nr. 61, § 4.

## 4 Særlig om lønns- og arbeidsvilkår i Sametinget

### 4.1 Sametingets heltidspolitikere

---

Sametingets president har siden 1990 vært lønnet i hel stilling. Sametinget vedtok i forbindelse med behandlingen av fordelingen av budsjettet for 1996 at også visepresidenten, fra mars 1996, skal avlønnes i hel stilling. Det er nå to heltidspolitikere i Sametinget.

Sametinget behandlet saken om fastsettelse av lønn for president og visepresident 27. november 1997. Det ble bestemt at presidenten skal lønnes ett lønnstrinn høyere enn direktøren, og at visepresidenten avlønnes tre lønnstrinn lavere enn presidenten. Endringene ble vedtatt satt i verk fra 1. januar 1998. Stillingen president i Sametinget ble tatt ut av hovedtariffavtalen i staten, med virkning fra 1. januar 1998, og lønnen blir derfor ikke lenger direkte bestemt ut fra hovedtariffavtalen. Fra 1. august 1998 har Sametingets president lønnstrinn 63 og visepresidenten lønnstrinn 60.

Det utbetales ikke særskilt godtgjørelse for deltakelse i møter og representasjoner til representanter som har fast lønn i heltidsstilling.

### 4.2 Godtgjøring til Sametingets representanter

---

Sametinget vedtok forskrifter for utbetaling av godtgjøring til Sametingets representanter og medlemmer i underliggende råd 10. februar 1994. Forskriftene ble revidert 21. mai 1996 og 26. november 1998. De siste endringene ble iverksatt fra og med 1. januar 1999.

Foruten president og visepresident er det 37 representanter på Sametinget. Hver representant får 6000 kr for hver samling. Denne godtgjørelsen skal dekke forberedelse og deltakelse i Sametingets samling uavhengig av samlingens varighet. Representanten trekkes ikke ved sykdom som inntreffer under plenumssamlingen.

Det gis særskilt godtgjørelse på 1000 kr pr. samling til medlemmer av møtelederskapet (3 personer). Også gruppeledere (det er for tiden 5 grupper i Sametinget) får et særskilt tillegg på 3500 kr i månedlig godtgjørelse.

De vanlige medlemmer av Sametingsrådet (3 personer) og leder i Sametingets møtelederskap gis en månedlig godtgjørelse på 6000 kr i tillegg til de 6000 kr for hver samling. Den faste månedlige godtgjørelsen til Sametingsrådets medlemmer og leder i Sametingets møtelederskap skal dekke forberedelser i forbindelse med politisk verv som medlem i rådet/møtelederskapet og alle møter i Sametingsrådet/møtelederskapet.

For øvrig utbetales det godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste, samt for representasjon for Sametinget utenom Sametingets plenumssamlinger.

## 5 Alternative pensjonsordninger for Sametinget

Departementet har vurdert hvordan pensjonsforholdene for Sametingets ombud kan ordnes. Dette kunne eventuelt gjøres gjennom et privat forsikringsselskap, Kommunal Landspensjonskasses ordning for kommunale ombud eller ved at det lages en egen pensjonsordning ved lov, slik det f.eks. er gjort for stortingsrepresentanter. Den sistnevnte løsning er ønsket av Sametinget. Alternativt kan man opprette en hjemmel i sameloven for å gi forskrift med nærmere regler om en egen pensjonsordning. Departementet har konkludert med at denne løsningen er å foretrekke. Sametingets heltidspolitikere hører ikke naturlig hjemme verken i en pensjonsordning for kommunale ombud eller i et privat forsikringsselskap. Det vil være hensiktsmessig at en egen pensjonsordning for sametingsrepresentanter administreres av Statens pensjonskasse.

Det foreslås en ny § 2-15 i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven), som gir medlemmer av Sametinget som utøver sitt verv på fulltid rett til pensjon etter en egen pensjonsordning. Departementet ønsker videre å åpne for at pensjonsordningen eventuelt på et senere tidspunkt kan utvides til å omfatte også andre representanter enn heltidspolitikerne uten ny lovendring. Det foreslås derfor at Kongen i forskrift kan bestemme at også andre medlemmer av Sametinget skal ha rett til pensjon.

Som en følge av at ordningen skal inneholde flere særregler og at pensjonsordningens medlemmer ikke vil bli medlemmer av Statens pensjonskasse, må det fastsettes en forskrift om de nærmere bestemmelsene om pensjonsordningen. Departementet foreslår derfor at Kongen gir nærmere forskrift om beregningen av pensjonsrettighetene og om gjennomføringen av pensjonsordningen.

Pensjonsordningen forutsettes ledet av styret i Statens pensjonskasse. Arbeids- og administrasjonsdepartementet fastsetter det beløp som pensjonsordningen skal betale til dekning av administrasjonsutgiftene.

Pensjonsalder foreslås til 65 år.

## 6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utgiftene til pensjoner og til pensjonsordningens administrasjon dekkes ved pensjonspremier. Den del av utgiftene som ikke dekkes av medlemsinnskudd, dekkes over Sametingets budsjett.

Den årlige premie fastsettes i prosent av pensjonsgrunnlaget.

Etter beregninger foretatt i Statens pensjonskasse, vil utgiftene til pensjonsordningen utgjøre 30 pst. av pensjonsgrunnlaget. 2 pst. dekkes av medlemsinnskudd, mens 28 pst. dekkes over Sametingets budsjett. Med utgangspunkt i dagens situasjon der Sametingets president og visepresident er politikere på heltid, vil dette utgjøre om lag 200 000 kr i året. I tillegg har Pensjonskassen anslått utgiftene til den løpende administrasjon til å utgjøre 130 000 kr årlig. Etableringsomkostningene er beregnet til 50 000 kr. Utgiftene vil utgjøre ca. 380 000 kr første år, og siden ca. 330 000 kr årlig. Dette dekkes innenfor eksisterende budsjettrammer. Statens pensjonskasse har understreket at det er eksterne usikkerhetsfaktorer knyttet til de aktuarielle anslag. På bakgrunn av det lave antall medlemmer anbefales imidlertid at de tall som her er nevnt benyttes, da disse inneholder nødvendige sikkerhetsmarginer i ordningens etableringsperiode.

Kommunal- og regionaldepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven).

---

Vi **HARALD**, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) i samsvær med et framlagt forslag.

Tilråding fra Kommunal- og regionaldepartementet ligger ved.

---

## **Forslagtil lov om endringer i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven)**

### I

I lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) gjøres følgende endring:

Ny § 2-15 skal lyde:

*Medlemmer av Sametinget som utøver sitt verv på fulltid, har rett til pensjon etter en egen pensjonsordning. Kongen kan i forskrift bestemme at også andre medlemmer av Sametinget skal ha rett til pensjon.*

*Kongen gir nærmere forskrift om beregningen av pensjonsrettighetene og om gjennomføringen av pensjonsordningen.*

### II

*Denne lov trer i kraft straks.*

---

---